

Okresowość

Dla funkcji trygonometrycznych $\sin \alpha$, $\cos \alpha$, $\operatorname{tg} \alpha$, $\operatorname{ctg} \alpha$, gdzie α jest dowolnym kątem, a k dowolną liczbą całkowitą, zachodzi:

$$\sin(k \cdot 360^\circ + \alpha) = \sin \alpha$$

$$\cos(k \cdot 360^\circ + \alpha) = \cos \alpha$$

$$\operatorname{tg}(k \cdot 180^\circ + \alpha) = \operatorname{tg} \alpha$$

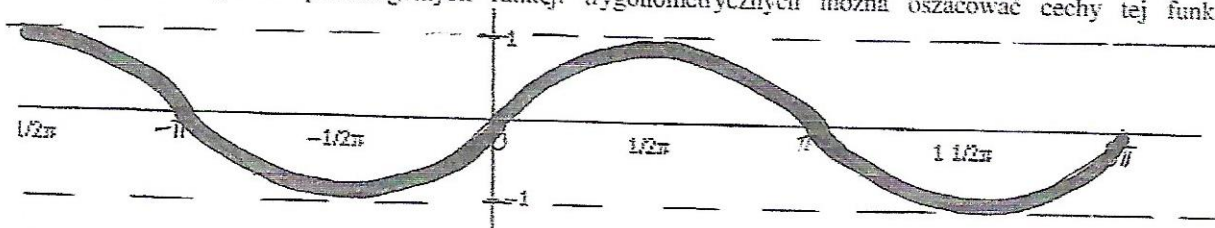
$$\operatorname{ctg}(k \cdot 180^\circ + \alpha) = \operatorname{ctg} \alpha$$

okresem funkcji $\sin$ i $\cos$ jest $360^\circ = 2\pi$,
 $T = 2\pi$,
 okresem funkcji tg i ctg jest $180^\circ = \pi$,
 $T = \pi$

Wykresy funkcji trygonometrycznych

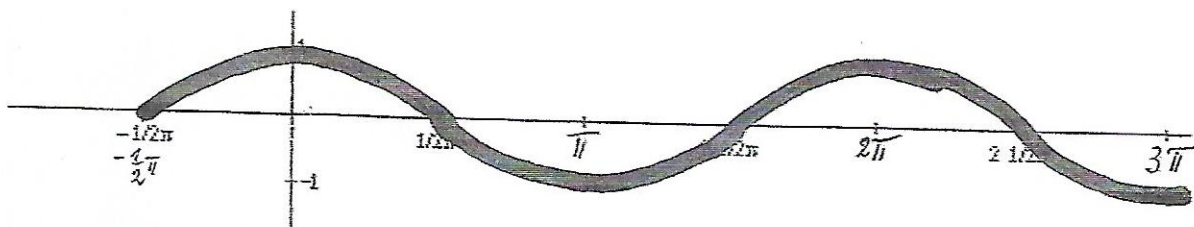
Wykres funkcji sinus nazywa się sinusoidą, funkcji cosinus cosinusoidą, funkcji tangens tangensoidą, a funkcji cotangens cotangensoidą.

Na podstawie wykresu poszczególnych funkcji trygonometrycznych można oszacować cechy tej funkcji:

Sinusoida – własności funkcji $y = \sin x$:

- $D_f = \mathbb{R}$
- $ZW_f = [-1; 1]$
- $T = 2\pi$
- $f(x) = 0$ dla $x = k\pi$ gdzie $k \in \mathbb{Z}$
- nieparzystość
- okresowość

Cosinusoida – własności funkcji $y = \cos x$:

- $D_f = \mathbb{R}$
- $ZW_f = [-1; 1]$
- $T = 2\pi$
- $f(x) = 0$ dla $x = \frac{\pi}{2} + k\pi$ gdzie $k \in \mathbb{Z}$
- parzystość
- okresowość

Wykres funkcji $y = \cos x$ powstaje z wykresu funkcji $y = \sin x$ przez przesunięcie sinusoidy na osi x w lewo o kąt $\frac{\pi}{2}$.

Parzystość i nieparzystość

Funkcja $\cos \alpha$ jest parzysta, czyli zachodzi:

$$\cos \alpha = \cos(-\alpha)$$

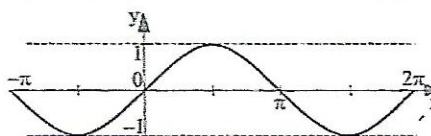
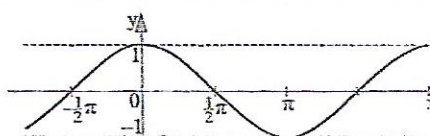
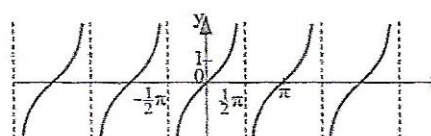
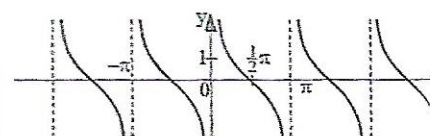
Natomiast funkcje $\sin \alpha$, $\operatorname{tg} \alpha$ i $\operatorname{ctg} \alpha$ są nieparzyste, czyli:

$$-\sin \alpha = \sin(-\alpha)$$

$$-\operatorname{tg} \alpha = \operatorname{tg}(-\alpha)$$

$$-\operatorname{ctg} \alpha = \operatorname{ctg}(-\alpha)$$

WYKRESY FUNKCJI TRYGNOMETRYCZNYCH

 <p style="text-align: center;">sinusoida</p>	 <p style="text-align: center;">cosinusoida</p>
<p>$y = \sin x$</p> <ul style="list-style-type: none"> - dziedzina: $x \in \mathbb{R}$ - zbiór wartości: $y \in (-1, 1)$ - okres zasadniczy: $T = 2\pi$ - miejsca zerowe: $x = k\pi, k \in \mathbb{C}$ - funkcja nieparzysta - funkcja rośnie w przedziałach $(-\frac{\pi}{2} + 2k\pi, \frac{\pi}{2} + 2k\pi)$, natomiast maleje w przedziałach $(\frac{\pi}{2} + 2k\pi, \frac{3}{2}\pi + 2k\pi), k \in \mathbb{C}$ 	<p>$y = \cos x$</p> <ul style="list-style-type: none"> - dziedzina: $x \in \mathbb{R}$ - zbiór wartości: $y \in (-1, 1)$ - okres zasadniczy: $T = 2\pi$ - miejsca zerowe: $x = \frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{C}$ - funkcja parzysta - funkcja rośnie w przedziałach $(\pi + 2k\pi, 2\pi + 2k\pi)$, natomiast maleje w przedziałach $(2k\pi, \pi + 2k\pi), k \in \mathbb{C}$
 <p style="text-align: center;">tangensoida</p>	 <p style="text-align: center;">cotangensoida</p>
<p>$y = \operatorname{tg} x$</p> <ul style="list-style-type: none"> - dziedzina: $x \in \mathbb{R} \setminus \{\frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{C}\}$ - zbiór wartości: $y \in \mathbb{R}$ - okres zasadniczy: $T = \pi$ - miejsca zerowe: $x = k\pi, k \in \mathbb{C}$ - funkcja nieparzysta - funkcja rośnie przedziałami w $(-\frac{\pi}{2} + k\pi, \frac{\pi}{2} + k\pi), k \in \mathbb{C}$ 	<p>$y = \operatorname{ctg} x$</p> <ul style="list-style-type: none"> - dziedzina: $x \in \mathbb{R} \setminus \{k\pi, k \in \mathbb{C}\}$ - zbiór wartości: $y \in \mathbb{R}$ - okres zasadniczy: $T = \pi$ - miejsca zerowe: $x = \frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{C}$ - funkcja nieparzysta - funkcja maleje przedziałami w $(k\pi, \pi + k\pi), k \in \mathbb{C}$

PODSTAWOWE TOŻSAMOŚCI TRYGONOMETRYCZNE

1) $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ dla $x \in \mathbb{R}$ Jest to tzw. „jedynka trygonometryczna”.

2) $\operatorname{tg} x = \frac{\sin x}{\cos x}$ dla $x \in \mathbb{R} \setminus \left\{ x : x = \frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{C} \right\}$

3) $\operatorname{ctg} x = \frac{\cos x}{\sin x}$ dla $x \in \mathbb{R} \setminus \{ x : x = k\pi, k \in \mathbb{C} \}$

4) $\operatorname{tg} x \cdot \operatorname{ctg} x = 1$ dla $x \in \mathbb{R} \setminus \left\{ x : x = \frac{k}{2}\pi, k \in \mathbb{C} \right\}$

WARTOŚCI FUNKCJI TRYGONOMETRYCZNYCH WYBRANYCH KĄTÓW

		Kąty I ćwiartki					Kąty II ćwiartki			
Kąt	rad	0°	30°	45°	60°	90°	120°	135°	150°	180°
		0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{4}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$	$\frac{2\pi}{3}$	$\frac{3\pi}{4}$	$\frac{5\pi}{6}$	π
$\sin$		0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0
$\cos$		1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$-\frac{1}{2}$	$-\frac{\sqrt{2}}{2}$	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$	-1
tg		0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	-	$-\sqrt{3}$	-1	$-\frac{\sqrt{3}}{3}$	0
ctg		-	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	0	$-\frac{\sqrt{3}}{3}$	-1	$-\sqrt{3}$	-

		Kąty III ćwiartki					Kąty IV ćwiartki			
Kąt	rad	180°	210°	225°	240°	270°	300°	315°	330°	360°
		0	$1\frac{1}{6}\pi$	$1\frac{1}{4}\pi$	$1\frac{1}{3}\pi$	$1\frac{1}{2}\pi$	$1\frac{2}{3}\pi$	$1\frac{3}{4}\pi$	$1\frac{5}{6}\pi$	2π
$\sin$		0	$-\frac{1}{2}$	$-\frac{\sqrt{2}}{2}$	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$	-1	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$	$-\frac{\sqrt{2}}{2}$	$-\frac{1}{2}$	0
$\cos$		-1	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$	$-\frac{\sqrt{2}}{2}$	$-\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
tg		0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	-	$-\sqrt{3}$	-1	$-\frac{\sqrt{3}}{3}$	0
ctg		-	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	0	$-\frac{\sqrt{3}}{3}$	-1	$-\sqrt{3}$	-